ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 291—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ— 22 ՕԳՈՍՏՈՍ 1857

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ,

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Տարեկան գինն է . . . . 130 զրշ.
Վեցամսեայ „ . . . . 70 „
Եռամսեայ „ . . . . 40 „
Մէկ ծանուցումը տողին 80 փարա է։
Աստրագրութիւնները կանխիկ են։
Աստրագրութիւնները ամեն ամսոյն 1 ին եւ 16 ին կը սկսին։

Դուրս երթալիք լրագիրներուն համար ծախքը ամեն մէկ թերթին համար 20 փարա է։
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որեւ իցէ գրութիւն, խմբագրին պիտի ուղղուի. եւ աստղ համարուն ծախքը խրկողին վրայ է։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 22 ՕԳՈՍՏՈՍ

Հնդկաստանէն եկած վերջին լուրերը մինչեւ յուլիս 18/30 կը հասնին։

Անգլեացիք յուլիս 14/26 ին Տելհիի վրայ յարձակեր են. բայց ապստամբները հզօր դիմադրութիւն մը կընեն եղեր անոնց։

Տելհիի հետ պատերազմող անգղլական զօրաց հրամանատար Գէրնալը զօրապետը փորհարութենէ մեռեր է։

Ակրայի մէջ եղած հնդիկ զօրաց զէնքերն առնուած են։ Սուալեորի ապստամբեալ զօրքերը դէպ՝ի Ինտոր դացեր են Հոլքէրի ապստամբներուն հետ միանալու։ Գոմբրոյի մէջ Հանա Սահիպ անուն հնդիկ մը 10,000 ապստամբներու գլուխն անցնելով՝ քաղաքին անգղլացի հրամանատարը եւ անոր հետ 650 Եւրոպացի զարդեր է այր կին եւ ազգ։

Անգղլացւոց Հովիւք զօրապետն առանց վրայ երթալով, երեք անգամ՝ զերեզ զարնելէն ետեւ քաղաքին տիրեց եւ ապստամբները մինչեւ 10 մղոն տեղ հալածեց։

Լիւքնովի մէջ եւրոպական զօրքերը ապստամբներէն պաշարված են, բայց ապահով վիճակի մէջ են. իրենց հրամանատար Լաւրանս զօրապետը ապստամբներուն մէկ յարձակմանը մէջ վիրաւորվելով մեռեր է։

Ուարի ու Լանտուրի մէջ ալ բոլոր հնդիկ զօրքերն ապստամբեր են։

Հայտերաբադի մէջ ալ ապստամբութիւն եղեր է, բայց շուտով զսպվեր է։ Հիւսիսային արեւմտեան գաւառներուն մէջ ալ Եւրոպացիք Ջարդվեր են։

Պոմբայի, Մատրասի եւ Բենգալի կուսակալութիւնները հանդարտեն։

Անգղլոյ լրագիրներուն ատած լուրերուն նայելով, Հնդկաստանի մէջ Անգղլոյ զօրութիւնը աւելնալու վրայ է։ Պատերազմի պաշտօնեայ լորտ Բանմիւր յայտարարութիւնը բաւ խորհրդարանին մէջ, թէ Հնդկաստան խրկված 30,000 զօրքը բաւական է ապստամբութիւնը բոլորովին զսպելու։

Յիշեալ լրագիրները Հնդկաստանի մէջ ապստամբներուն ըրած սոսկալի անգթութիւններուն վրայ սաստիկ դայրացած՝ միաբերան կառաջարկեն որ միջին ասիեան խատութեամբ պատժվին ապստամբները։ Լրագիրներուն այս առաջարկութիւնը տրդէն՝ի գործ դրվելու սկսած է Հնդկաստանի անգղլական զօրաց կողմանէ։ Բանվված ապստամբները ոմանք կը կախվին, ոմանք ալ թնդանօթներուն բերանը կապվելով Ջարդուբարդ կըլլան։

Հնդկաստանէն եկած Բոլոնա անուն շոգենաւին ճանապարհորդները հետեւեալ պատմութիւնը կընեն Հնդկաստանի մէջ գործվված խժական անգթութիւններուն վրայ։

„Երբոր Գէնկալայի ապստամբները Տելհի մտան, անգղեայի վաճառականներու ընտանիքներ, հեռագրի ու թղթատան գործակալներ, կառավարութեան պաշտօնատարներ եւ զինուորական հրամանատարներ կայնեն հոն իրենց ընտանեօքն ու գաւակովքը, որ զէրենք ապահովութեան մէջ կը կարծէին։ Այս եւրոպացի ընտանիքներէն շատը ժամանակ չունեցան փախչելու, եւ իրենց կանայքը մահուանէ շատ աւելի ծանր թշնամանքներ կրեցին։ Պատագի ապստամբները անգղլացի եկեղեցականի մը աղջիկը Տելհիի փողոցներուն մէջ մերկ պտտցընելէն ու ամեն թշնամանք անոր ընելէն ետեւ կատր կատր ջարդեցին։ Անգղեացի տիկին մը մերկացուցած ոտքերէն կախեցին ու սրով յօշոտեցին։

„Եւրոպացի պաշտօնակալներն ու զինուորները սասիկ զայրացած են այս վայրագութիւններուն վրայ, եւ երբոր Տելհի առնրվի, ապստամբ զինուորները շատ սուղ պիտի վճարեն իրենց անգթութիւնը։ Զինուորական իշխանութիւնը մեծ դժուարութիւն կը կրէ զինուորներն արգիլելու որ դէմերնին եկող հնդիկներուն բռնութիւն չընեն։

Տելհիի պաշարումն ու առումը սոսկալի պիտի ըլլայ։„

Անգղոյ պատերազմի պաշտօնեայ Լորտ Բանմիւր հրաման խրկեց Հնդկաստանի զինուորական իշխանութեանց, որ ապստամբները թընդանօթներուն բերանն կապելը եւ ուրիշ այս կերպ անգթութեան գործերը վերջացընեն իրենց բարբարոսական վրէժխնդրութեան գործեր։

Պաղդեական Ռեն լրագիրը կը ծանուցանէ, թէ Անգղոյ կառավարութիւնը առժամանակեայ կերպով թոյլտրութիւն ատացեր է Սուէյշի ճամբով զօրք անցուցանելու Հնդկաստան։

Զինաստանի Հոնկ-Կոնկ քաղաքէն յունիս 24 թուով գրված վերջին նամակները կարեւոր լուր մը չեն պարունակեր։ Մինչեւ այն թուականը դեռ Անգղոյ կողմէն խրկված լեռազօր դեսպան եւ գործակալ լորտ Էլգին Զինաստան չէր հասած։ Զինացւոց մէջ լուր կը պտտի, թէ իրենց կայսրը աթոռէն հրաժարեր է։

Անգղեացւոց նաւախումբին մէկ մասը յունիս 18 ին Զինաստանի Շանթէք բված բերդին տիրեր է։

Մոլտաւիայի ընտրութիւններուն խնդիրը Անգղոյ լրտեսներուն խորհրդարանին մէջ խօսքի նիւթ եղաւ։

Բրազիլիոյ գործոց պաշտօնեայ Լորտ Քլարէնտըն՝ իրեն եղած հարցմունքներուն պատասխանելով՝ նոյն յայտարարութիւններն ըրաւ որոնք Լորտ Բալմէրսթըն հասարակաց խորհրդարանին մէջ ըրած էր, եւ չուզեց այս վէճին վրայօք եղած դեսպանական գրութիւնները խորհրդարանին ներկայացընել։

Հասարակաց խորհրդարանին մէջ ալ վերջին խօսք բացվելով այս խնդրոյս վրայ, Լորտ Ջոն Ռասըլ ըսաւ թէ Անգղոյ ու Աւստրիոյ կառավարութիւնները խոստացեր էին Տանգիսատանի պաշտպան կենալու թէ որ Մոլտաւիայի ընտրութիւնները խափանելու յանձնառու չըլլար։ Լորտ Բալմէրսթըն պատասխանեց թէ այս խոստմունքը Տանգիսատանի խնդրանօքը եղած էր։

Լորտ Ջոն Ռասըլ նաեւ Հռոմի տերութեան վիճակին վրայ խօսք բանալով՝ Գաղղիոյ ու Աւստրիոյ զօրաց հոն նստելուն վրայ զանդատ ըրաւ, որն որ Պիէմոնտի դաշնադրութեան եւ Պապին անկախութեանը հակառակ կը համարի։ Եւ ասելով թէ այս գրաւումը իրաւունք կուտար Անգղոյ միջնորդութեանը։ Այս խօսքերէն կերեւի որ Անգղոյ կառավարութիւնը Մինչին Իտալիայի գործերուն կարգադրութեանը համար առաջարկութիւններ ու միջնորդութիւններ ընելու պիտի ելլէ։

Պաղդեական Մոնիթոր լրագիրը կը ծանուցանէ, թէ Պարսից Շահին լեռազօր դեսպան Ֆերուխ խանը օգոստ 4/16 ին Պ. Նաբօլէոն կայսեր ներկայանալով՝ Շահին կողմանէ ինքնագիր նամակ մը մատոյց ծանրագին թուրի մը հետ՝ որ Շահէպաս Բ. ին է եղեր, եւ Պարսից այժմեան Շահը Պ. Նաբօլէոն կայսեր կընծայէ։

Օգոստ. 3/15 ին օրը Փարիզի մէջ մեծ հանդէսներ եւ դիշերն ալ գեղեցիկ հրախաղութիւններ եղան Նաբօլէոն կայսեր ծննդեամբ նշանակութեանը պատճառաւ։

Մոնիթոր լրագիրը կը ծանուցանէ, թէ կայսրն ու կայսրուհին օգոստ. 6/18 ին Գիւրլից դացին։

Նիսիլրոտ կոմսը օգոստոս 3/15 ին Փարիզէն մեկնեցաւ Բեղրսպուրկ դառնալու համար։

Ոէյնիալ կոմսը Բեղրսպուրկի, Կըրամանի դուքսը Հռոմի, Լաթուռ մ'Օվեռն իշխանը Թուրինի, Բիշոն սեպուհը Թէհրանի եւ Պ. Մոնթռօ Աթէնքի դաղղիական դեսպան անուանեցան։

Աւստրիոյ կայսրը՝ Մաճառստան ըրած ճանապարհորդութիւնը ընդմիջելով՝ օգոստ 3/15 ին գիշերը Վիէննա դարձաւ։

Կըսվի թէ օգոստ. 11/23 ին վերստին Մաճառստան պիտի երթայ ճանապարհորդութիւնը շարունակելու։

Աւստրիոյ տէրութեան մէջ մինչեւ հիմա հրեայները մեծ դժուարութիւններ կը կրէին անշարժ ստացուածք (տուն կամ հող) գնելու համար։ Ընդունիր արդարութեան պաշտօնեան այս գժուարութիւններուն վերջ տալու համար որոշեց, որ այսուհետեւ անշարժ ստացուածք գնել ուզող հրեայները՝ կայսեր պիտի դիմեն աղերսագրով, եւ անիկ հրաման պիտի ստանան։

Բեղրսպուրկէն լուր կուգան, թէ Ռ. Դրան դեսպան Բիզա պէյը յուլիս 22 ին հոն հասնելով՝ իւր դեսպանութեան վկայագիրը Պ. Աղեքսանդր կայսեր մատուցեր է։

Բեղրսպուրկէն գրված նամակ մը լուր կուտայ, թէ Գիւրէթ ըված վանաբնակ Մոնղոլներուն գլուխը՝ իր կնոջը, որդւոյն եւ եօթանասուն ազգականներուն հետ քրիստոնէութեան դարձեր է։ Այս ցեղապետին իշխանութեան տակը եղող Մոնղոլները 5,000էն աւելի պատերազմող կը հանեն։

Թէհրանի պաշտօնական լրագիրը յայտարարութիւն մը հրատարակած է, որով Պարսից Շահը բացարձակ հաւատարութիւն կը հրատարակէ իր մահմէական, քրիստոնեայ եւ հրեայ հպատակներուն մէջ։

Պարսից տէրութեան ամեն հպատակները՝ առանց ազգի եւ կրօնի խտրութեան՝ տէրութեան բոլոր քաղաքական ու զինուորական պաշտօններուն պիտի կընան հասնիլ։

Գաւառաց կուսակալներուն պատուէր խրկվեցաւ որ Շահին այս կամքը հաւատարմութեամբ՝ ի գործ դրվելուն լաւ հսկողութիւն ընեն։

Թէհրանէն եկած լուրերը կը ծանուցանեն, թէ Անգղոյ դեսպան Պ. Մըսրի մեծ հանդիսիւ Թէհրան մտեր է, եւ Պ. Շահը փառաւոր ընդունելութիւն մը բներ է անոր։

Ս. Բոպոյի լրագիրները կը ծանուցանեն, թէ Դանուբի նաւարկութիւնը կարգի դնելու եւ դիւրացընելու համար դաշնակից տէրութեանց կողմանէ դրված յանձնաժողովին այս օրերս զբաղած է որոշելու թէ Դանուբի երկու մեծ ճիւղերուն ծրը նաւարկութեան յատկացընելու աւելի յարմար է։ Պ. Սարիլենկ Բրուսիացի ճարտարագէտը՝ որ նոյն տէրութեան կողմանէ անգամ՝ դրված է յանձնաժողովին, Սուլինայի բերանը նաւարկելի ընելու միջոցներուն վրայ օր առ օրէ աշխատութիւն մը շիներ է, որուն գործադրութիւնը չորս միլիոն տուքատի եւ չորս տարի աշխատութեան կարօտ է։ Բրուսիոյ, Ռուսիոյ եւ Ռ. Դրան կառավարութիւնները այս առաջարկու-

թեան կողմնակից են։ Ուրիշ առաջարկութիւն մ՚ալ եղեր է Անդղլոյ կողմէն Այ-Եօրկիի ճիւղին համար. բայց այս վերջինը տասն եւ չորս տարի աշխատութեան եւ 4 միլիոն տուքաթի կարօտ է եղեր։

Թունուզէն Մարսիլիա լուր կուտան, թէ արիւնահեղ խռովութիւն մը եղեր է հոն հրէից դէմ. եւ Անդղլոյ հիւպատոսին ալ ծանր թշնամանքներ եղեր է։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Շաբաթ օրը Գաղղլոյ, Ռուսիոյ, Բրուսիոյ եւ Սարտենիայի տէրութեանց Բ. Դրան հետ դեսպանական յարաբերութիւնները վերահաստատվեցան՝ նոյն տէրութեանց մայրաքաղաքին մէջ ունեցած դեսպանատանց առաջին թարգմաններուն ձեռքը զատ զատ ծանուցագիրներ խրկվելով Բ. Դուռը։

Նոյն օրը, Բ. Դրան առաջին թարգման Բ՚ապուլի էֆէնտին՝ Գաղղլոյ, Ռուսիոյ, Բրուսիոյ եւ Սարտենիայի դեսպաններուն երթալով՝ կայսերական կառավարութեան զղջացած դոհութիւնը յայտնեց դեսպանական յարաբերութեանց վերահաստատվելուն համար։

Կիրակի առտու, վերոյիշեալ չորս տէրութեանց դրօշակները քաշվեցան իրենց դեսպանատուներուն վրայ, եւ զենանշաններնին բացվեցան։

Այս եղելութիւնը մեծ ուրախութիւն պատճառեց մայրաքաղաքիս բոլոր բնակչաց։

Կայսերական հրամանաւ՝

Պատերազմի նախորդ պաշտօնեայ Ֆոնտի Բ՚ահմիլ փաշան Ֆալեպի կուսակալ անուանեցաւ.

Էքեայի նախկին կառավարիչ Սայիտ փաշան Լաղեսթանի կառավարիչ անուանեցաւ.

Լաղեսթանի նախկին կառավարիչ Մահմուտ փաշան Էյոքնի կառավարիչ անուանեցաւ.

Տրամայի նախկին կառավարիչ Մուսթաֆա էֆէնտին Պայազիտի կառավարիչ անուանեցաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Փարիզէն մեր արդոյ թղթակիցը լուր կուտայ, թէ զերյարդոյ Տ. Եմբրոսիոս Գալֆայեան բազմարդիւն վարդապետին եղբայր զերյարդոյ Տ. Խորէն Գալֆաեան վարդապետը՝ որ Պ. Հնեակոյ Մխիթարեան միաբանութեան ամենէն յառաջադէմ բարեհամբաւ ու գործունեայ վարդապետներէն մէկն էր, իւր հարազատին նման Ֆանատանեայց Հայրենի ուղղափառ Սուրբ եկեղեցւոյ դիրկը վերադառնալու եւ իւր սիրելի ազգին օգտակար եւ արդիւնաւոր ծառայութիւններ ընելու դիտաւորութեամբ՝ Պ. Հնեակոյ Մխիթարեանց վանքէն մեկներ եւ օգոստ. 6/18 ին օրը Փարիզ Ֆանատեան վարժարանը հասեր է իւր սիրելի հարազատին քով, ուր արդէն սկսեր է իր աշխոյժ գործունէութեամբը անոր օգնելու յառաջադէմ ուսանողներուն դիտաւորութիւն եւ՝ ի յառաջագիմութիւն վարժարանին։

Օրոսա. 3/15 ին իրիկունը՝ Ֆանատեան վարժարանին քննութիւններն աւարտելով, երկրորդ օրը Սուրբ պատարագէն առաջ՝ վարժարանին մեծ դահլիճին մէջ բազմաթիւ ազգայնոց առջեւ աշակերտաց սովորած ուսմունքներն ու իւրաքանչիւրին անունը հանդերձ քաջութեան աստիճանովը կարդացվեր են։ Աշակերտներուն ամենն ալ ընդհանրապէս գովեստի արժանի եղած են։ "Տեսնալու. բան էր, կրսէ մեր արդոյ թղթակիցը, ազգայնոց հրճուանքը՝ երբոր աշակերտաց դաղղիերէն ու հայերէն գիրքերը, ուրուագրութիւնները, վիմագրութիւնները կը դիտեին ու անոնց քաղցրանուագ երաժշտութեան ձայները կառնուին։ Սը զարմանային թէ ինչպէս այս մանկունքը քիչ ատենի մէջ այսչափ բան սովրեր ու այսչափ կրթուեր են։"

Վ. Սարգէան կայսրը՝ Դեր. Տ. Գաբրիել Էյվազովսքի վարդապետին եղբայր Մեծապատիւ Յովհաննէս աղային ճարտարանկար պատկերներուն շատ հաւնելով՝ Պատուոյ Լէգէոնը շնորհեց անոր։

Էլեոպէրլին 67 Բոլոյն դէզ եղէ եղած դէպ տան ինդիրներուն պատասխանին ընդունելը*։

Ե. Միշէլ հեղինակին Մերիկայի կրօնական վիճակագրութեանը մէջ չեյիշած ուրիշ բողոքական կրօնքներուն ու աղանդներուն անունները։

Բողոքականք.
Կալվինականք.
Լուտերականք.
Ընրեք անուանակոչութիւնք կամ տարակարծիք բողոքականք.
Ընդդեցի երիցականք.
Իռլանտացի երիցականք.
Սկոտեան եկեղեցի.
Մկրտողք.
Ընդհանուր մկրտողք (Արմինեանք).
Մասնաւոր մկրտողք (Կալվինականք).
Ընդհանուր մկրտողք Նոր միաբանութեան.
Եղբարդութեան հակառակ մկրտողք.
Մկրտողք անունով մասնաւոր ժողովուրդ մը.
Արինակնունք քրիստոնեայք.
Մկրտողք խստակրօնք.
Մկրտողք խաղաղասէրք.
Մկրտողք մանկակնունք.
Մկրտողք փառաւորք.
Մկրտողք երկսթարազուկք.
Մկրտողք Սկոտացիք.
Մկրտողք խափշիկք, ինքնիշխանք կամ փիւղէյեանք.
Վերածնունդ մկրտական.
Ինքնիշխանք (կամ ազատք) կամ ժողովականք.
Ստուգաշնչական քրիստոնեայք.
Ոսկեղէյեանք.
Ուեզլէյեան բարեկարգեալ Կալվինականք.
Բարեկենցաղք.
Բարեկենցաղք Նոր միաբանութեան.
Բարեկենցաղք սկզբնականք.
Բարեկենցաղք կալվինական.
Կալէսի կալվինական բարեկենցաղք.
Բարեկենցաղ դաղղիացիք.
Ազատամիտ կամ ազատախոհ քրիստոնեայք.
Ջնջողք կամ ոչնչականք.
Միաբանութիւն Ֆանիկոսն սիկինոջ.
Կամերոնեանք.
Գանդրեալք (քրիստա).
Պրօուեանք.

*Տես թիւ. 290

Դաւանողք Երրորդութեան խորհրդոյ.
Աթանասեանք.
Սարէպեանք.
Արիոսեանք.
Միանձնականք.
Սոկինեանք.
Յետանկեալեանք (Սըպլէփասրիէնս).
Նախանկեալեանք (Սըպրալէփասրիէնս).
Բրմինոսեանք.
Պաքսթրբեանք.
Նուասուածեանք.
Ֆակօրէնք.
Իւկնօթք.
Տարակարծիք բողոքականք.
Մաքրականք.
Ընմիաբանք.
Ընջատեալք կամ բաժանեալք.
Բաղաքացիք (պրբկրբս).
Ֆակաքաղաքացիք.
Մխիթարողք կամ խրախուսողք.
Շաբաթականք.
Շաբաթ օրը ոտն բռնողներ.
Դողացող մկրտողք.
Սենոբմենեանք կամ Ալասեանք.
Ֆրէնսընեանք.
Շարժականք.
Պալէսի Ստուածազգեցիկք.
Խորհրդաւորք (միսդիքս).
Ֆոտանեանք.
Յովհաննա Սութհքոդ տիկնոջ հետեւողները.
Մկրթոնեանք.
Ֆինգերորդ մեծ թագաւորութիւնը ունեցող ժողովուրդ.
Իրվինկեանք.
Սոդք (ծառայք Աստուծոյ) Ֆընդիկ աղանդ մը.
Զաղկողք եւ Ֆաչողք.
Բրիտանեայք.
Նոր լուսաւորեալք եւ հերձուածք.
Ֆազարամեանք.
Փլիմութհի եղբարք.
Փիւղէյեանք.
Էլելուիյք.
Դալէյեանք.
Ինկանեանք.
Ժողովականք.
Սկզբնական միաբանեալք.
Նոր միաբանեալք.
Բէլնդեանք.
Կատարելութեան ջանացողք.
Ոսկիսեանք.
Ոռոնողք կամ խուզարկուք.
Բալողք (մառշէօռ).
Աշակերտք, աղատք բարեկամք կամ աղարէմոնեանք.
Գերմանացի ուղղափառք կամ աշակերտք Ոսնկիոսի.
Նոր լուսաւորեալք.
Ընդդիական գերմանացիք.
Ընդդիական դաղղիացիք։

Ընտարակոյս վերոյդրեալ ցուցակը՝ մեր արդոյ ընթերցողները եւ շատ հաւանական է որ Էլեոպշէլ խմբագրին ուր եղբայրներն ալ տեսնելով պիտի զարմանան բողոքական ըսված կրօնքին 120էն աւելի տարբեր անուններով այսչափ բաժանումներ եւ հետեւարար այսչափ տարբեր վարդապետութիւններ ու կարծիքներ ունենալուն վրայ։ Մենք ալ իրենց կըսենք թէ գնայ ինքերուն ոտանէրուն ղարմանալը։ Համաբ իրաւունք կրնան ունենալ զարմանալու. վասն զի, Նոր Եօրքի "Օրագիր Եկեղեցւոյ" անուն ըրագրոյն խմբագրէն ալ եօթանասունի մօտ կրօնքի ու աղանդներու անուններով հրատարակելէն ետեւ, ըսած էր թէ "անշուշտ տասկաւին իմ մոռցած անուններս ալ կան չի յիշուած" եւ այս խօսքին վերջը, չորս հատ ալ զարմացական նշաններ դրած էր այսպէս՝՝՝՝։

Բայց թէ որ մեր արդոյ ընթերցողները մեզի հարցնեն թէ ինչպէս կըլլայ որ մէկ կրօնք մը իր մէջ այսքան տարբեր վարդապետութիւններ, կարծիքներ ու տարաբաղդութիւններ ունենայ, ուստանոնց ամենուն հեղինակներն ու պաշտօնեայներն ալ "մեր վարդապետութիւնները ամենէն ուղիղ եղածներն են, մեր հաւատոյ ենդիրներուն մէջ բնաւ կարծիք չի կայ, բոլորն ալ սուրբ Աւետարանին մէջ Բիբլիսոսի իր առաքելոցը ուսուցած եւ ուրիշներուն քարոզել պատուիրածներն են, որ մենք ալ հիմա ձեզի կը քարոզենք" ըսեն, ու դրեթէ բանութեամբ զանոնք ուրիշներու ալ ընդունել տալու աշխատելին քրիստոնէական պարտք մը կատարած համարին, ու Աստուծոյ հաճելի եւ մարդկանց առջեւն ալ անկեղծ ու անձնանուէր բարեդործութիւն մը ըրած ըլլալնուն բոլորովին հաւոգված ըլլան։ Եւ ասանկ շարունակելով իրենց խորհրդածութիւնը՝ թէ որ մեր ընթերցողները մեզի հարցունեն թէ, քրիստոնէական կրօնքին մէջ այսքան տարաձայնութիւնները, վէճերը, սոսկալի անդթութիւնները եւ այլն եւ այլն՝ չէ՞ որ մէկ քանի հիմնական խնդիրներու վրայ է։ Այս խնդիրներուն առարկայ եղած ճշմարտութիւնները թէ գէշալ ըլլան եւ թէ լմանալի, անոնց էութեանը, ներդործութեանը ու նախասահմանութեանը վրայ այսքան տարբեր մեկնութիւններ խելքը բանեցընող մէկը կրնայ ընդունիլ. ասոնք ինչ տարօրինակ կարգի ճշմարտութիւններ են, որ ամեն մարդ ուզածին պէս կը մեկնէ ու դարձեալ ճշմարտութիւն եւ ուղղութիւն ըլլալն չեն դադարիր. . . . ։ Եւ թէ որ դարձեալ մեզի հարցընեն թէ, դուք մեզի ծանուցիք որ այս տարբեր կարծիքներէ եղող ժողովուրդներուն մեծագոյն մասին ամեն մէկը՝ միւսին քարոզածին չի հաւնելով՝ զայն հերձուած ու հերետիկոս համարեր, անոնց հետ թշնամացեր, մեծամեծ վնասներ ու անդթութիւններ են ըսեր իրարու. ուրեմն, անոնց օրինակները մենք ալ ձեռուընիս իրաւունք ունենալու փաստեր սեպելով՝ չմնք կրնար մեր կրօնքէն տարբեր բաներ մեզի սովրեցնել ուզողներուն դէմ սրբատերնուս մէջ բնականաբար անհաշտ ատելութիւն մը զգալ, ու այն վարդապետութիւններուն հեղինակները ու զանոնք մեզի ընդունել տալու ջանք ընողները մեզի մոլորեցուցիչ համարիլ ու եւ այլն եւ այլն։

Ասանկ օրինաւոր հարցմունքները անպատասխան թողնելը արժան չըլլալուն՝ կը փութանք մեր արդոյ ընթերցողներուն անկեղծարար ըսել թէ, մեզի դէմ իրենց ըսածներուն պէս վարուողներուն պէսք է որ ներողամիտ ըլլանք թէ որ կուգինք երիտասարդական գլուխնին ինչ ըլլալը իրաւ ճանչցած ըլլալու պատիւն ունենալ. ու ամենուն իր առանձին գաղափարներն ունենալ ոչ ամենուն իր առանձին գաղափարներն ունենալ՝ փորձով ապացուցած ըլլալ ուրիշ ազգայ, վասն զի ամեն իրաւաք քաղաքակրթեալ ազգեր գիտեն, որ կրօնական ազատութիւնը ամեն ազգի ուժ ու զօրութիւն է ծանրագոյն էրուանդն է, (ինչպէս որ հոգը ակնածելի վճռով մը պիտի հաստատենք), եւ մանաւանդ ամեն ազատութեան որոնը (պէշիկ) համարուելու ձեռք նեղող ազգերն ալ՝ այս հիմնական ազատութիւնը

հարկաւ դիտցած պիտի ըլլան։ Ուստի կրնանք համարձակուիլ ըսել մեր արդէն ազգակիցներուն եւ որ եւ է ժողովրդեան թէ, նէ՛ պէտք չունի՝ միւս ազգերու կամ ժողովուրդներու մէջէն կրօնական ազատութիւնը վերցունելու կը ջանայ, կամ որ նոյն է, անոր եկեղեցւոյն ընդունած նոր վարդապետութիւններն ու փոփոխութիւնները անոնց մէջ մտցնելու կ'աշխատի, այն ազգը քրիստոնէութեան վայելուչ ու անոր պահանջած ներողամտութեանը ու քաղաքակրթութեան դէմ ըրած կըլլայ։

Այս խօսքերնիս թէպէտ ըստ ինքեան անհերքելի ճշմարտութիւն մըն է, բայց կուզենք որ ուրիշ յարգելի անձի մը վճռովն ալ անոր ճշմարտութիւնը աւելի հաստատենք. այս անձը՝ "Ուրուադիծ այլեւ այլ անուանց քրիստոնէական կրօնից,, անուն գրքին տպագրիչն է (որ բողոքական անդրեցի մըն է), որ իր տպած գրքին ու հեղինակին վրայ տուած մէկ ծանօթութեանը մէջ իր ընթերցողներէն հետեւեալ պահանջմունքները ըրած է, որ նոյնը մենք ալ մեր արդոյ ընթերցողներէն ընելու մտօք կը թարգմանենք։

"Մենք չենք պահանջեր այն անսահման ու անհարազատ (սֆիրուրիյը) առատասրտութիւնը որ բոլոր կրօնական կարծիքներն ու բոլոր եկեղեցական կառավարութեան եղանակները միեւնոյն հաւատարութեան մէջ բռնեն. այս ճոխ խառնակութիւն մէջ պէտք է որ անկարգութիւն ալ ըլլան, ու միանգամայն ճշմարիտն ու ուղիղը դանելու ջանացողներուն ալ պէտք եղած յարգը ընելու չի զլանան։

"Այն անձը որ գիտէ թէ սուրբ գրոց ուսմունքը կրնայ տարբեր հետեւութիւն մը ունենալ՝ անոնց մէջ պարունակուած նիւթերուն իրարմէ քիչ կամ աւելի յայտնի ու մեռեալ ըլլալէն, չպիտի զարմանայ քրիստոնեայ աշխարհին մէջ այս չափ բաժանմունքներ ըլլալուն վրայ. ուստի որ ինքը աշխատեր՝ ու իր առանձին միտքը ու բնաւորութիւնը Յիսուսի Քրիստոսի ճշմարտութիւնն անմիջական ներդրծութեանը տակը բերելու կարողացեր է, բարեսէր զգացումներով ու քաղցր աչօք պիտի նայի իր ամէն քրիստոնեայ եղբայրներուն վրայ՝ առանց նայելու անոնց հաւատքին ձեւերուն, եղանակներուն ու նշանակներուն ինչպէս ըլլալը, ու ամէն քաղաքակրթութիւն կրօնական ներողութիւնը պիտի ընէ անոնց նախապաշարումներուն ու սխալանքներուն։ Այս է այն կրօնական թոյլատրութիւնը ու այն խելք առնելիք համակրութիւնը որ Աւետարանը կը վաւերացնէ. յիրաւի այս է անոր բուն հոգին, այսչափ ընդարձակ, այսչափ անշահասէր, այսչափ սրտաշարժ, այսչափ մեհ հոգի մը տիեզերական սիրոյ, հոգի մը՝ որ բնաւ չի մերժեր կամ ջարգելուր իր սրտին ամենատուրբ սենեկին մէջ առնելու անկեղծ մէկ երկրպագուն մեր Հօրը՝ որ երկինքն է։

"Եւ եթէ ունիցիմ զմարգարէութիւն, եւ գիտիցեմ զխորհուրդս ամենայն, եւ զամենայն գիտութիւն, եւ եթէ ունիցիմ զամենայն հաւատս՝ մինչեւ զլերինս փոփոխելոյ, եւ սէր ոչ ունիցիմ, ոչ ինչ եմ։,, (Կորնթ. Ա. գլ. ԺԳ. 2)

Ուստի մեզի համակրօն չեղող ժողովրդոց հետ վարուելու համար յատուկ կանոններ ունենալնիս ու անոնց որոշուիլն ալ ազգայնոց մեծ ու օգտակար գիւտութիւն մը տալ համարելով, այս կրօնական խնդրոյն վրայ դրուելիք մէկ քանի հատուածներէն մեզի պէտք ըլլայիք կանոնները հետ զհետէ պիտի որոշենք, եւ այս երկու առաջին հատուածներէն քաղածնիս ալ առանձին է։

Ա. Մենք բնաւ իրաւունք չունինք մեզի համակրօն չեղող ժողովրդոց գործքին խառնուելու՝ թէ ոչ անդամալ մեր կրօնքին գործին։

Բ. Ամեն ազգ ազատութիւն ունի իր կրօնքը ընտրելու. ասոր դէմ ընելը՝ քրիստոնէութեան ու քաղաքակրթութեան դէմ է։

Գ. Քրիստոնեայ ժողովուրդներէն մէկը իրաւունք ու արտօնութիւն մը չի կրնար ունենալ ուրիշն նոր կրօնք սորվեցընելու, ու իմ կրօնքս քու ունեցածէդ շատ ուղիղ եւ շատ ճշմարիտ ըսելն ալ աններելի յանդգնութիւն է։

Դ. Ամեն քրիստոնեայ ժողովուրդի հետ սիրով վարուելէն՝ ամենուն ընդունած վարդապետութիւններն ալ մէկ չափով ուղիղ ճշմարիտ եւ ուղղափառներն ըսել չըլլար եւ. չընդունիմք. վասն զի նոխ բանականութեան դէմ է, եւ երկրորդ բարոյականի դէմ է. վասն զի ինչպէս որ վերը կարդացինք, այս տեսակ գիջումը ընելը՝ առաքինի ու իմաստուն անձինք անահման ու անհարազատ սարսափելի համարած են։

Ե. Ժողովուրդ մը իր մէջ մարդարէներ ալ ունենայ, ամեն բան գիտնայ, հաւատքը այնքան ուղիղ ըլլայ որ մինչեւ լեռները տեղէ տեղ փոխադրէ, ու սէր չունենայ՝ ոչինչ. եւ սէրն ալ կրօնական մասին՝ ուրիշ ազգերու կրօնքին չի խառնուիլ, անոնց կրօնքը իրենց խելքին թողուն է. վասն զի կրօնքը՝ ամեն ազգին իր ամենասիրելի ու ամենակարեւոր բանն է։

Գանք հիմա երկրորդ կարեւոր խնդրոյ մը։

Սակայն առջի թիւերնուս մէջ ծանուցած էինք թէ Ա-նոթբերի խմբագրին կողմէն մեզի եղած խնդիրները քննած ու պատասխանած ժամանակնիս, հարկաւ ուրիշ նոր եւ շատ խնդիրներ պիտի ելլեն մեր կողմէն քննուելու ու երկու կողմէն ալ պատասխանուելու. ահա այս անգամէն սկսելով՝ անոնք ալ պիտի որոշենք։ Բայց որովհետեւ այն խնդրոց մէկ մասը մեր պատասխանելիքներն են, ու միւս մասն ալ Ա-նոթբերի խմբագրին, ուստի անոնք երկու կարգի պիտի բաժնենք։

Առաջին կարգին մէջ պիտի բովանդակենք մեր պատասխանելիքները, ու երկրորդ կարգին մէջ ալ Ա-նոթբերի խմբագրին պատասխանելիքները։ Եւ որպէս զի ամեն հաւատացեալս մէջ Ա. Ռ. Գ. ըսելով՝ մեր արդոյ ընթերցողները չի շփոթենք, յիշեալ երկու կարգ խնդիրներուն թիւերը շարունակ յառաջատութեամբ յառաջ պիտի տանինք։

Ուստի սկսինք երկրորդ կարգի խնդիրներէն։

1. Ա-նոթբերի խմբագիրը պէտք է որ այս ու նախընթաց թիւերնուս մէջ հրատարակեալ 120 էն աւելի տարբեր բողոքական կրօնքներուն ամենն ալ "Քրիստոսի սուրբ Աւետարանին բուն սորվեցուցած,, ճամբո՞ւն են թէ չէ, յայտնի զրուցէ։

2. Արդեօք իր ընդունած ու մեր աղգայնոց առաջարկած դաւանութիւնը այս 120էն աւելի կրօնքներուն մէջ ամենէն ճշմարիտն ու ամենէն գերազանցն է, կամ թէ որ կարգէն է, մեզի դիտցունէ։

3. Կրօնից ազատութիւնը ամեն քրիստոնեայ ու կրթեալ ազգաց մէջ սրբազան իրաւունք մը ըլլալը ինք ու իրենց առաջնորդներն ալ կը խոստովանի՞ն ու կընդունի՞ն թէ չէ, մեզի իմացունէ։

4. Կը հարցունենք իրեն, թէ իրենց առաջնորդ եղողները՝ ինչ իրաւունքով եկեր մեզի նոր կրօնք սովորցնել կու գան։

5. Իր առաջնորդները իրենց երկրին մէջ իրենց համակրօն ժողովրդեան թիւը շատցունելու կարող չըլլալով՝ ինչու մեր երկիրը եկեր մեր ազգայինները որպէսզի իրենց թիւը աւելցունելու կը ջանան. չե՞ն լսած այն առածը՝ որ կը պատուիրէ թէ ուրիշի հուն դէզ մանդալ չի՛ խրիր։ Թէ որ կրսեմ իրենց ընդունած վարդապետութիւնները իրենց երկրացւոց ընդունել տալը դժար եղած է (յայտնի գիտենք), ինչու եկեր մեր ազգն ալ կրնան։ Չե՞ն գիտեր այն առածն ալ որ կրսէ, ինչ որ տու ելլանոյդ էլ տու դեղ գայ, զայն տրաստիներ էլ տու-ինք բանտունիմ ի՞նչ տունիներ։

6. Ա-նոթբերի խմբագիրը իր 60 երորդ թուոյն մէջ ծանուցեր էր թէ, Ամերիկայի մէջ մեծ ընկերութիւն մը կը կազմուի որ աշխարհի բոլոր քրիստոնեայ ազգերը բողոքական կրօնքով միացուցնէն....։ Յիրաւի այս գործը Բարեբանի աշխարակին մէկ նորը շինել ջանալու պէս մեծ ձեռնարկութիւն մըն է, եւ մենք ալ անկեղծարար կը մաղթենք, որ դէռ այս երկրորդ ձեռնարկութիւնը աստուած յաջողի։ Բայց աւելի ազէկ չըլլար որ առանկ մեծամեծ ձեռնարկութիւններ մտածելով՝ էրեսորնէյ աշխարհի մէջ տարբեր կրօնից դէշութիւնը վերցունելով բարեկարգութիւն ընելու ջանալնուն տեղ՝ այն բարեկարգութիւնը նախ իրենց երեսէն սկսի. վասն զի այն ժամանակը կատարած կըլլան այն իմաստնոյից առածը՝ որ կը պատուիրէ թէ, գնա՛ գացած բան մը՝ նախ քեզմէ սկսիր։ Նախ տու պոռնիդ սկսի. որպէս զի սա հետեւեալ առածն ալ ուրիշները իրենց համար չըսեն։ Ով որ իրեն համար իրենքով չի՛ գրուիր, ուրիշներուն համար բնաւ չի՛ կրնար գրուիր։

Այս վեց խնդիրները մեր նախընթաց ու ներկայ հատուածներուն նիւթերը մեզի տուին. վերջիններուն տալիքն ալ հետզհետէ ասոնց վրայ պիտի յաւելցնենք։

Մնացեալը հետեւեալ թուոյն։

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական բարեխնամ կառավարութիւնը Մուհարրէմ 5 թուով ծանուցագիր մը խրկեց մայրաքաղաքիս բոլոր դեսպանատուներուն, իմացընելով թէ մայրաքաղաքիս Վ. առնա կամ Վ. ալաքիայի Մոլտաւիայի ու Ռուսիոյ նաւահանգիստները ցորեն առնելու դադրող բոլոր օտարազգի վաճառական նաւերը այսուհետեւ մայրաքաղաքիս ցորենի մաքսատան դործակալներուն հսկողութեանն ու քննութեանը ենթարկեալ պիտի ըլլան, որպէս զի վերոյիշեալ նաւահանգիստներէն ցորեն առած մայրաքաղաքս դառնալնուն՝ տեղւոյս ցորենի մաքսատան հետ վէճ կամ դժուարութիւններ չունենան, որոնցմէ կայսերական մաքսատունը ճնաս կը կրէ։ Կայսերական մաքսի գործակալները՝ ասանկ դադրող եկող նաւերուն վրայօք պէտք եղած տեղեկութիւնները ամեն մէկ ազգի նաւահանգստի հրամանատարէն (քարիթէն տը բոռ) առնելու պարտաւորեալ ըլլալով, կայսերական կառավարութիւնը կը խնդրէ դեսպանատուներէն, որ պատուիրեն իրենց նաւահանգստի հրամանատարներուն որ ճիշդ ու կատարեալ տեղեկութիւն տան միշտ մաքսատան գործակալներուն։

— Օդոստոսի Ինքնակալը նախորդ պատերազմի պարտուցեալ Բիւզանդիոյ 50,000 դուռուշ ամսական շնորհեց։

— Կըսուի թէ փոքր Ասիոյ զանազան կողմերը մարախները երեւան ելլելով մեծ վնաս կրպատճառուն։

— Թունիս զինյուլիս 30թուով Մարսիլիայի Սիմաֆոռ լրագրին գրված նամակ մը հետեւեալ կերպով կը պատմէ Թունիսի մէջ եղած վերջին խռովութիւնը։

"Կիրակի օրը ժամը երեքին մեր բարեկամներէն հրեայ մը նաւարանին դուրը արտաքի մը հետ վէճ ունեցաւ։ Երբոր ուրիշ իրաւացի պատասխան մը չունենալով սկսաւ ամբաստանել հրեան թէ իր հաւատքին հայհոյեց, որպէս զի այս զիւրին միջոցով ժողովրդեան թշնամութիւնը հրաւիրէ անոր վրայ։ Սար վրայ կռիւ ծագեցաւ։ Հրեային կրտսեր եղբայրը օգնութեան հասաւ իրեն, բայց արտաքիները բազմութեամբ երկուքին վրայ թափեցան ու չարաչար ծեծեցին։ Երբոր հրեաները մեծ դժուարութեամբ կատաղի արտաքիներուն ձեռքէն փախչելով վաճառականաց ժողովարանը (Պուրսա) դիմեցին, ուր միայն հրեաներ եւ քանի մը նալ եւրոպացի կային։ Արտաքիները դաւաղներով ասանց վրայ յարձակեցան եւ չարաչար ծեծեցին զանոնք։ Այս հաստատուն թէ վաթսունի չափ մարդ վիրաւորուեցաւ։ Աղամներն այսչափը բաւական չի սեպելով, եւրոպացի վաճառականաց ժողովարանը կողոպտեցին, ձեռուընուն եկածը խորտակեցին եւ արձնօրէնին 1500 ֆրանքը յափշտակեցին։

"Այս անցքերուն ժամանակ՝ ամբոխը հետզհետէ շատանալով՝ Դերվիշներուն ինքնինքնելու սովորութիւնները սկսան ընել։ Վերջապէս երկու ժամ եւաքը խումբ մը զորք հասաւ, եւ արտաքիները վաճառականաց ժողովարանէն դուրս բրաւ։

"Կըսուի թէ Գաղղիոյ հիւպատոսը բողոք ընելով՝ բաղմաթիւ մարդիկ բանտարկուեցան։,,

— Յառաջիկայ սեպտեմբեր ամսէն սկսեալ շաբաթական թերթ մը պիտի հրատարակուի մայրաքաղաքիս մէջ Մոսայ Մաքեայ անունով։ Այս շաբաթաթերթը միայն թատերգութիւններ կատարելու է, եւ գեղեցիկ զուարճալի ու հրահանգիչ ոգերգութիւններ ու կատակերգութիւններ պիտի հրատարակէ։

Արդէն առաջին թիւը՝ ճաշակի հաւար հրատարակուած՝ ձեռքերնիս անցնելով՝ անտարակուսելի կերպով մեզ համոզեց, որ մեծ հաճութեամբ պիտի ընդունիլ ուսումնասէր հասարակութենէն։

Այս շահաւէտ թերթին հեղինակ եւ հրատարակիչն է արժանայարգ Գաբրոն Ա. Հիզմէճեան հայազգի ուսումնական երիտասարդը որուն ազգասիրական աշխոյժ հոգին գեղեցիկ կերպով մը կը փայլի այս առաջին հրատարակութեանը մէջ։

Մոսայ Մաքեայ լրագրին տարեկան գինն է 60 դուռուշ, եւ ստորագրութեան տեղերն են մայրաքաղաքս Մկրճանը Մարգարեան Գ. Յարութիւնին դրատունը. եւ Վեղեր խանին դրանը մէջ գտնուած Սարկաւագեան Գ. Մարտիրոսին խանութը։ Բերա՝ Մ. Հրոխեբ Ֆրէրի դրատունը։ Բասաժ-Օրիանթալ փողոցը. թիւ 2։

— Ընդհանրապէս Իւսկիւտար երկու կին գարնող մահմէտական կոշիկարը մահուան դատապարտելով, անցեալ հինգշաբթի առաւու կախուեցաւ Իւսկիւտարի նաւամատոյցին հրապարակը։

— Այս օրերս լուացվելու համար ծովը մտնելով երկու հոգի խեղդուեցան. մէկը Սամաթիոյ եւ միւսը Իւսկիւտարի առջեւ։

— Ժամանակէ մը ի վեր անանկութիւնները շատցան մայրաքաղաքիս մէջ։ Այս օրերս քանի մը երեւելի առներ անանկ եղան, որոնց ամենուն մէկէն պարտքը 60 միլիոն դուռուշ կը հաշուեն։

— Լուր կուգան թէ Լոնտրայի Մանչէսթէրի եւ Լիվերբուլի վաճառականաց տուներէն ոմանք որ Կ. Պոլսոյ հետ գործ ունին, վճարքնին դադրեցուցեր են։

— Թուիլլեղէն կը գրեն, թէ քօլէրան բոլորովին դադրեր է հոն, եւ Հիմա Գանձակի (Կէնճէ) մէջ սկսեր է սաստիկ կերպով։

— Ընցեալ հինգշաբթի հեռագրով լուր եկաւ Փարիզէն, թէ Մոլտաւիայի նախորդ կուսակալ Գրիգոր Կիքա պէյ յանկարծ մեռեր է հոն։

— Մայրաքաղաքիս Ժողովուրդը կը պատմէ, թէ այս օրերս հրեայ մը մահմէտականութեան դառնալուզելով, ազգականները շատ կ'աշխատին զինքը այս գիտաւորութենէն դարձուցնելու ու չեն յաջողիր։ Հրեան անգամ իշխանութեանց կը դիմէ ու իր փափաքին կատարումը կը խնդրէ։ Կը հարցնեն իրեն թէ Քրիստոսի կը հաւատայ։- Ոչ կրսէ հրեան։- Բայց, կրսեն, մահմէտական ըլլալու համար Քրիստոսի ալ պէտք է հաւատալ։- Թէ որ Քրիստոսի ալ հաւատալուէնէ, կը պատասխանէ հրեան, մահմէտական չեմ ըլլար, ու հրեայ կը մնամ,, եւ ետ կը կենայ իր դիտաւորութենէն։

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ

Հաշիւ գոցելու համար խիստ արժան գնով ծախու ապրանքներ։

Օրտ վուշէ (քէթէն) կտաւ, սեղանի ծածկոց, անձեռոց, վուշէ թաշկինակ եւ ասոնց նմանուրիշ ապրանքներ Պէյօղլուի շուտակ ճամբան Ղալաթիա Սարային դիմացը կը ծախվի։

Այս ապրանքներուն մեծ մասը որ Ռուսաստան խրկուելու սահմանված էին, մասնաւոր պատճառներով ետ մնացած են. եւ ասոնք իրենց արժէքէն անանկ վար գնով պիտի ծախվին, որ ուրիշ անգամ ասանկ առիթ մը դանելը անկարելի պիտի ըլլայ. եւ այս ապրանքները գնողներուն երաշխաւորութիւն մը տալու համար, ով որ այս կտաւեղէններէն առնէ ուր մէջը թելմը բամբակ ղրաշն է՝ սաորագրութեան տերը կը խոստանայ 3060 զուռուշ վճարել անոր։

Զատերն անգամ երաշխաւորութեան տակ են։

6 Ղուշէ թաշկինակ 22 զուռուշ եւ ասկէ ծանրն ալ կայ։

Խահվէի սամնդոյն ծածկոց	15
Պարզ սեղանի ծածկոց	30
Ձայի անձեռոց (փեշկիր)	13
Մէկ թոփ 20 հատ անձեռոց	85
12 շապկոյս վուշէ կտաւ	250
Ռամպուրկի կտաւ	270
12 շապկոյս Օրիցցերի կտաւ	210
12 շապկոյս Իրլանտայի կտաւ	360
12 շապկոյս Հոլանտայի կտաւ	280
Պիլճիկլի կտաւ	500
Խիստ բարակ պագիստա մէկ թոփը	750

6. 12. 18 եւ 24 հոգիի համար վուշէ սպասը (թագըմ) 75. կանանց համար վուշէ ֆիստան հատը 30 զուռուշ։

Այս վաճառման մէջ շահ չի փնտրուիլով, այլ միայն շուտով ծախվիլ, 1500 զուռուշի ապրանք առնողին հետեւեալներն ալ ձրի պիտի տրըվին։

6 Լաւ վուշէ ճերմակ թաշկինակ.
Մէկ մեծ խահվէի ծածկոց մը.
6 անձեռոց ձայի համար.
Մէկ պարզ սեղանի ծածկոց։

ԻՍՆԱՁ ՖԷՍԹԼԻՐ

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ

Կանանց համար

Ռուսիոյ գեղապատատան քով եղած Ցոթիոկրաֆիայի եւ Ֆակերոթիրի դործարանին մէջ սեւ ու դունաւոր պատկերներ կը հանվի։

Օսմանեան կանանց համար երկու եւրոպայի կանայք յատկապէս երկու սենեակ բացած նստած են այս դործարանին մէջ անոնց ուզած պատկերները քաշելու համար։ Յիշեալ Եւրոպայի կանայքը նաեւ կանանոցներն (հարէմ) ալ պիտի երթան պատկեր հանելու համար։

ՈՍՄԱՆ ԼԱՏԻՆԳՐԻԹԻՕՆ

Տոքթոր Պոմվ-Լաֆէմիէօ բժշկին հնարած բառական ռոմբը (շուռուպը) Տոքթոր Ժիրօպոն Սէն Ժերմէն բժշկին ապորաքրոմիամբը ապահովցած՝ իր գերազանց է որքան որ ղրելու եւ մատրեալ մասին Լարեյի, Վրէ-Իշինիէի, Սաբառանայի Սաբանէի եւայլն գրեալներն։ Մօրի-յիան լեցրի է-ալին, դատ արուրեան (ատօրբիլիի) ռուռիին, Սաբառանայի հիւրին (իր-լաուէին), եւ Իսոռով ռանկով պարբառարված ամէն գրեալներուն գործը կը գրեանէ։

Ոսմանլի Լաֆէմիէօրը յարպարդա հեղինեալ հանդուրունեանց դրեալ է։

Ուրէն (Ռիմբէյ)։
Պալար (Լիպան)։
Սաֆոռաճ (պոմպա)։
Ծիրուրունի (մաշիկ։ վարիլ)։
Իմոռաճ ապառառշրի։
Տիֆոռանուրիւն։
Ուռենոյ (ռիմաթօ)
Շնչարգելուրիւն կրծքի։
Կեղ (ի-լեռ)։
Սառակոցած տոռ։
Յօրացառուրիւն (ռիմաթիսմ)
Սեռամաղիուրիւն (գարա ուէ վրա)
Ջրգողուրիւն (սըռգա)։
Խիճ երիկամանց։
Էրոդիկոռեան ախտ։
Ռորքռոռոմ ապառոռոյ եւ ընդերաց։
Խայլ (սըռաճա)։
Լնդագարուրիւն (ատօրբիլի։
Ոսմանլի Լաֆէմիէօրէնը գտնուիլ Կ. Պոլսոյ գլխաւոր դեղավաճառներուն տուն եւ գլխաւորապէս Պ. Տէլա Սուրայի Օրնէրի եւ Վրալայի դեղարանները։

Մէկ շիշը 16 ֆրանք է. եւ կէսը 8 ֆրանք։

Պարտէս բժշկի մը որ Անգլիայի եւ ուրիշ տեղերու հիւանդանոցները կեցեր է, հիմա ընդունելու Պէյօղլը բնակելով, անդրամալուծուրեան (էօմբրի-մլիթ) լուանոռուրեան (սարալըթ) գրամարուրեան (սէրսէմլիթ) եւ ինչի հիւանդուրեանց պիտի նայի, որոնց շատ փորձառու է։ Ինչ որ մեծ եւ ուշադիր գանմը մէջ քնալիլով կուգի որ աս պարսակ հիւանդները հոն նայի։ Այս բժշկին հետ գրեանէ Ռուսիոյ Մարդիս Աղա Աղաբեկեան։

Յարգելի Տօքթոր Սարգիս Խալաթարեանը Անգլիայի մէջ Աղամանդագործուրեան (Տիշիլիք) արհեստին ուր գտնվիլ պատ ընդունելով, բաղմիկ եւ բաղմաճանաչիկ փորձերով տալ հմտուրիւն սորացած է իր արհեստին։

Եւ հիմա իր հայրենիքը վերադառնալով սկսաւ հոս իր այս օգտակար արհեստը բանեցընել, որով իր գործը պիտի ըլլայ,

1. Ելաս տաշել գրիլլանտներ եւ անկաս.
2. Ադրոս ակառները հատել ճերմկցընել.
3. Ծակ ակառները նորմիւս խառնուրդով լցնել՝ առանց էրակի եւ նեղուրուրեան.
4. Ելաս ջեղած գեղերը նոր ակառ դնել բնականին պէս գեղեցիկ եւ ապահով. եւ ասի իր արհեստին գլխաւոր մասը։

Հարկ եղած ատենը նորմիւս կազմն ալ կը գործածէ, որով անգամս անդ գայուրիւն մը պատահելով, գործողուրեան ցաւը անդգալի կըլլայ։

Պատահ ըլլալով որ ճեմատեր գոն պիտի ըլլայ յարգելի հասարակուրիւնը, յարգանօտ կը հրաւիրէ իր այս ծառայուրեանը կարօտ եղողները իր գործատունը Ընդգլիական Բ. դրեսպանատան դրսոյ Լենի Զարշի թիւ 13. ի էյօղլը։

Յարգելի Ս. Մ. Մինասեանէ ընկերուրիւնը ընդունած է Ամերիկայէն տեսակ տեսակ ժամացոյցներ օրական եւ շաբաթական այլ եւ այլ յիւով կազմի եւ-ղի կանիներներ։ Նաեւ խըլյմա ընելու գործիքներ, որոնք տիւ ատենի մէջ շատ դիւ խըլյմա կընեն։

Նաեւ Ամերիկայի լուցանոց ոսկեներ այլ եւ այլ տեսակ։ եւ ելատրիտ ոսկի ամաններ հիմա աժան գնով կը ծախուին նոյն ընկերուրեան մագազան ի Գալաթիա։

Յարգելի Պ. Յակոբ Պալեանը Ամերիկայէն վերադարձելով այս օրերս սկսաւ շինել Ամերիկայի ապրիլ- տրեսերներ (պոտէսմաս) ինչպէս եղով, շատարով եւ իւղով, սոսայով եւ իւղով, լիմոնով եւ պարզ ջրով, որոնք շատ օգտակար եւ հաճելի են հիւանդներու գալոյց եւ հարուածներու։ Այս տերեսերներուն ներմուրիւնը (Մաշլուրիւնը) կը հրաւիրէ ընկերուրիւնը Ս. Մ. Մինասեան եւ ընկերաց մագազան՝ ի Գալաթիա։

ԱԳԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ (ԳԱՄՊԻՈ) ԳԻՆԵՐԸ

ԹՂԹԱԴՐԱՄՈՎ ԱՌԱՆՑ ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿՈՒ

20 ՕԳՈՍՏՈՍ

	Ղ.	ՀԱՊ.
Լոնդրա 31 օր պայմանաժամ		
„ 3 ամիս „	137	36 /
Փարիզ „ „	218	
Մարսիլիա „ „	217	
Ամստրդամ „ „		....
Վիէննա „ „		
Թուրին „ „	530	
Լիվորնո „ „		
Ճենովա Լ. Ն. „ „		
Օրեան „ „		.....

ԳՐԱՄԱՅ ԱՐԺՈՒՂՈՒԹԻՒՆԸ ԹՂԹԱԴՐԱՄՈՎ

21 ՕԳՈՍՏՈՍ

Օսմանեան լիրա Մէճիտիէ	124	20
Անգլիական լիրա	137	
Գրաղլիոյ 20 ֆրանգոց ոսկի	108	20
Ռուսի բիւլիմիէսալ	111	20
Աւստրիոյ գերմանց	64	20
„ Մահմուտ	63	20
Մէճիտիէ 20նոց ոսկի	33	25
„ „ արծաթ	24	5
Հինգ ֆրանգոց արծաթ	27	
Գրաղլանց	21	30
Հոլանտիս	32	
Բելճիկա	30	
Սուիսերի	190	
Մահմատիէ ոսկի	120	
Հինգոց դանոց, հալարին	170	

Կ. ՊՕԼԻՍ 21 ՕԳՈՍՏՈՍ

ԳԱՂԱ ԹԱՐԻԹԻՐ

(ԳԱՆԹԱՐԻԹ)

Խնձոր		Ղ.	ՀԱՊ.
Ուիս ե- Հրաբս Ա. տոկ	100 հատ	1050	1200
„ „ Բ. „	„	940	1040
„ Գ. „	„	850	900
Շաքար			
Ընդ. Գլ. 6—10 լիտր			
Լանդրա	կինդր		
Լիվերբուլ	10 „	„	
Գրաղլա	„		
Ընդհ- Հալ. Ա. տոկ.	„	400	410
„ „ „ Բ. „	„	390	395
„ „ „ Գ. „	„	375	385

		Ղ.	ՀԱՊ.
Գազեր (Գիպէս)	հատ	10,	
Դարպին (Թարլին)	մէջ	„ 22.	
Մէնտէ (Գարտենիլ)	„	9.	10

Նարկիզներ։

Լէլակ (Զիլիւ)			
Գինիալ	հատ.	Ղ. 125	130
Մարրաս	„	„ 60	70
Ոսկրան երդեր (Գարբաճ)			50
հասարակ Աբճինդ.		43.	45
Ա. տոկ.	„	ոռ ճարտ	100
Սպիտակարեղ (Իսպիտ-պէտ)			
Հինգալ Ա. տոկ զայթանդոսի	„	380	400
Թուրիէռ Ս.Ղ.Ա.	„	100.	
Նարինջագոյտ			
Հրամբեղ (Մարգարամ կինդ	„	350	400
Սանդա Մարբա ադէկ	„	„ 120	130

Մեղրաղյուսի

Անոթ (Հալաս)	կինդ.	Ղ. 1020	1030
Անուշարդ Ընդ.	հատ.	„ 8	9
ողդար (Զեւիլ)	կինդ.	„ 220	230

Երիւր Ընդ.

Երիւղոյնե- (Լամա) բուլրոյնե,			
տարակուսի.	կինդ.	Ղ. 88.	90
Ցղոյնե- (Տիդիլ) բե-եուցոռ	„	88.	92
Տիրոկ ինչ- 1--12	„	130.	135
Կարար (Գարբլանէ			220
Թուքիէ (Թուքնէտ)	ղրտանդ	„ 390	400

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔ

		Ղ.	ՀԱՊ.
Էֆիոն	հատան	200	
Թուքիէտ Լինկիրի-		35.	
Բարբար (Ինտիգ) Բուռնիլ		10	
„ Ընարօլու-		8½	
„ Լարաշնաճ	„	15.	
Մեղրամոմ		30.	
Ճերմակ Լինկիրի-		7.	8
Գինարար (Մարգ) ակ-		13	
„ Ճերմակ		5,	6
Սալիօք Վրէօքրի-		13.	14
Մահմուդիէ Ընարա. ըստ տեսակին		200.	300
Վրիրեր ճերմակ տերեւ-	հատան	25.	30
Բամակ Իզմիրի	„	9.	10
Խեժ Էրարքիս (Օմատարեղի)			
„ Ընարօլու-		30.	35
Պարտէ ի-ղ (Ամի-լ եաղը) Գրզանլիք	մլսոլ	16	17

ՄԵՏԱՂՔ

Սեւ Ա. տոկ	ռիէնին	Ղ. 600	700
„ Բ. „		550	600
Մէղրաոտ կարճ		550	600
„ „		520	550
Հասար երիյան ընդէր		570	580
„ „ ծիկակ		000	000
Տիմիրտիշ			
Պարկասարանի ծիկակ	հատան		270-290

Լոբիա Տրապզանայ 100	հատան		130
Կաղին (Ֆինդիք) Տրապզանէ	կինդ		130
Զէր Ընվարէք	հատան	10	10
Ճամ (Սապոն) Վրանիա	„		9
Աղ ֆօլա			7. 20

ԱՐՄՏԻՒՔ

Յարեն Ընարօլու- կարգ երէ-			28
„ Բուռնլիէ	„	„	25
„ Խամայիլիէ	„	„	
„ Կալաշ	„	„	
„ Թարլան	„	„	30 33
Իզմիրլի կակուղ		„	
„ Բուռնլիէ կակուղ		„	20. 22
Ամերիկայէն Կալաշ		„	17
„ Ընարօլու		„	
Գարբ Բուռնլիէ		„	11 12
Աւր- Թուէիրդաղ			3
„ Բ. տեսակ		„	2 29
Բրինձ Ուրիէտ		„	3 30

Վաճառանոցիս մէջ կայ ընդարձակ 250,000 երէ- յարեն եւ 30,000 գրէ- գարի։

Այս լրագրիս շաբաթը առանց մը կ'ելլէ հինգշաբթի օրերը։ Որովհետեւ կ. Պոլսոյ սարաֆաբաշիներ, Կ. Պոլսոյ Հինգիլի խանը լրագրոյս գրասենեակը։ Իսկ դուրսերը հոդաբարձուներն են.

Իզմիր՝ Սարգիս աղա Աղաբեկեան։
Ադրիանոպիս՝ Պ. աղասրս աղա Տ. Գասպարեան
Ինդրիանուպոլիս՝ Յովհաննէս աղա Զահգապանեան։
Պրուսա՝ Յակոբ աղա Մանասեան
Կեսարիա՝ Մահտեսի Կարապետ աղա Գրիգորեան։
Տրապիզոն՝ Յակոբ աղա Գարակէօզեան։
Կարին՝ Յակոբ աղա Խոսրովեան։
Երզնկա՝ Յակոբ աղա Գրիգորեան։
Պոլիս՝ Յակոբ աղա Մանի։
Նիկոմիդիա՝ Պ. Ա. Մուրատեան։
Թուխիրդաղ՝ Մահտեսի Նշան աղա։

Ուրիշ քաղաքներէ ուռարդրվիլ ուզողները՝ սա տեղերէն մէկուն հետ կրնան թղթակցիլ։

ԽՄԲԱԳԻՐ-ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՅ
Կ. ՊՕԼԻՍ. ՀԻՆԻԼԻ ԽԱՆ